

Årsberetning for Østmarkas Venner 2025

1 Styret, tillitsvern, medlemmer og økonomi

1.1 Styrets sammensetning og øvrige tillitsvalgte

Styret i Østmarkas Venner har i perioden bestått av:

Helga Gunnarsdóttir, leder	x
Øyvind Pettersen, nestleder	x
Bente Lise Dagenborg	x
Lars Rogstad	x
Kristin Lund	
Marianne Siegel	
Signe Nyhuus	

Varamedlemmer

Sigmund Hågvar	x
Johan G. Ellingsen	x
Per Ivar Løkken	x (trakk seg fra styret i mai grunnet flytting)

Valgkomité

Anders Baumberger, leder	x
Kjell Erik Sandberg	x
Ingvild Melvær Hanssen	x

Revisor

Langseth Revisjon AS v/ Fredrik W. Langseth	x
--	---

x bak navn viser at vedkommende står på valg på årsmøtet i 2026.

1.2 Styremøter og drift

Østmarkas Venner (ØV) har i løpet av året avholdt ni styremøter. Foreningen har, i likhet med tidligere år, hatt et nært samarbeid med andre naturvern- og friluftslivsorganisasjoner og god kontakt med offentlige myndigheter. Styremedlemmer har blant annet representert foreningen i ulike møter og deltatt i utredninger og annet arbeid. Uttalelser til statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter samt andre instanser utgjør en stor del av styrets arbeid.

Ingunn Lian Nylund er administrativ leder ansatt i 60 prosent stilling. Mads Kristian Lian Nylund er medlemssekretær. Bjarne Røsjø, Torbjørn Andersen (1.1.-1.7) og Gunnar Kagge (1.8.-31.12) har vært engasjert som informasjonsmedarbeidere.

1.3 Årsmøte

De 140 fram møtte medlemmene til årsmøtet på Skullerudstua 23. april ble hilst velkommen av styreleder Helga Gunnarsdóttir, som gikk gjennom årsberetningen for 2024 og svarte på spørsmål. Medlemmene var allerede godt kjent med årsberetningen, som var presentert over 50 sider i medlemsbladet. Dammyrveien og bevaring av de siste naturskogene ble presentert som foreningens hovedsaker i 2025. Etter at årsberetningen, regnskapet og budsjettet var blitt enstemmig godkjent av årsmøtet, var det tid for valgene.

Valgkomiteens leder Anders Baumberger la fram innstillingen. Endringene var at Jenny Marie Viggan ikke tok gjenvalg som varamedlem. Johan G. Ellingsen og Sigmund Hågvar ba om å få flytte fra fast plass til varamedlem med valg for ett år. De to ledige plassene i styret fikk Marianne Siegel etter ett år som vara, og Signe Nyhuus som kom inn som ny i styret. Alle forslag ble vedtatt ved akklamasjon.

Etter den formelle delen av møtet og pausen med kaffe og kake, var det tid for foredrag basert på boka *Naturparadokset* ved forfatter og journalist Marit Beate Kasin.

1.4 Faggrupper

Foreningen har fire faggrupper: Plansaker, Skogbruk, Kulturminner og Informasjon. Foreningen har også et Sarabråten-utvalg med ansvar for minnestunden ved Milorg-bauten. Det består av Ivar Ekanger (leder) og Steinar Saghaug.

1.5 Representasjon og deltakelse

Oslo og Omland Friluftsråd

Helga Gunnarsdóttir og Øyvind Pettersen var delegater for ØV da Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) holdt sitt årsmøte. Lars Rogstad er styremedlem i OOF.

FNF Oslo og Akershus

Bente Lise Dagenborg møtte for ØV på årsmøtet i Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Oslo og Akershus. Helga Gunnarsdóttir er leder av valgkomiteen. Arne Bardalen, som er medlem i ØV, ble etter fire år takket av som styreleder i FNF Oslo og Akershus. Marte Conradi fra Rælingen ble valgt inn i styret på vegne av ØV.

Rådgivende utvalg for nasjonalparken

Statsforvalteren har opprettet et rådgivende utvalg bestående av ulike brukere av Østmarka nasjonalpark. Helga Gunnarsdóttir og Øyvind Pettersen/Signe Nyhuus møter på vegne av ØV. I 2025 ble det avholdt to møter i utvalget.

Lars Rogstad er leder i Sarabråten venner. Helga Gunnarsdóttir er medlem av valgkomiteen i Naturvernforbundet Oslo sør. Styreleder og styremedlemmer har holdt foredrag om nasjonalparken, Dammyrveien og Østmarka i ulike fora. Det er stor etterspørsel etter guida turer og foredrag, og ØV har flere ganger måttet si nei til å stille opp.

1.6 Medlemmer og æresmedlemmer

Ved årsskiftet 2025/2026 hadde foreningen 4 236 medlemmer, hvorav 73 var organisasjoner og borettslag. Dette innebærer en netto nedgang på 56 medlemmer sammenlignet med året før. Da hadde vi 4 292 medlemmer, hvorav 73 var organisasjoner og borettslag. Antall nye medlemmer i 2025 var 257. Av disse var ni gavemedlemskap.

Det var totalt 201 avsluttede medlemskap i 2025. En del medlemskap avsluttes på grunn av manglende innbetaling av medlemskontingent etter to purringer eller at medlemmer er gått bort. De som aktivt melder seg ut gir uttrykk for dårlig økonomi, at de er syke, eller at de har flyttet til andre områder. Kun et fåtall utmeldinger skyldes uttrykt misnøye med foreningens arbeid eller standpunkter.

ØV har sju æresmedlemmer: Lise Henriksen, Steinar Saghaug, Johan G. Ellingsen, Øyvind Pettersen, Ola Elvestuen, Sigmund Hågvar og Bjarne Røsjø.

På årsmøtet til ØV presenterte Marit Beate Kasin (t.v.) sin egen bok *Naturparadokset*, en fortelling om Norges pågående mord på naturen. Foto: Østmarkas Venner.

1.7 Verving og profilering

ØV har hatt tre vervinger i 2025: Ved Rustadsaga 24. mai og 14. juni, og på Haugerud /Trosterud-dagene 7. september. I tillegg til vervestands har vi også i 2025 benyttet sosiale medier. Der har vi oppfordret de som følger oss, og deler våre verdier og synspunkter, til å melde seg inn. Vi ser at de sakene vi deler på Facebook som skaper mest engasjement, også kan sees i sammenheng med innmeldinger. Flere av våre medlemmer har også i 2025 bidratt til verving via sosiale medier eller på andre måter.

1.8 Kontingenten

For 2025 ble medlemskontingenten økt fra kr 200 til kr 300 for enkeltmedlemmer og fra kr 500 til kr 600 for organisasjoner og bedrifter.

1.9 Økonomi

Foreningens økonomi er tilfredsstillende. 2025 har vært et år med inntekter over budsjett og kostnader under budsjett, slik at foreningens resultat ble betydelig bedre enn budsjettet. Spesielt vil vi nevne at den komplekse saken om Dammyrveien har blitt håndtert uten behov for kostnader til ekstern juridisk bistand.

Inntekter

Foreningens hovedinntekt er medlemskontingenten. Andre viktige inntektskilder er tilskudd og gaver, mva-kompensasjon og Grasrotandelen fra Norsk Tipping.

Den økte kontingenten i 2025 gav en kontingentinntekt på kr 1 278 750, noe som er en betydelig økning fra 2024.

Foreningen har mottatt kr 348 048 i tilskudd og gaver, og disse er listet opp i note 10 til årsregnskapet. Fra Oslo kommune mottok vi for niende år på rad kr 100 000 i fast driftstilskudd, og i tillegg har vi etter søknad mottatt et tilskudd på kr 47 000 til produksjon av medlemsbladet. Oslo fylkeskommune har bidratt med kr 52 000 som tilskudd til friluftslivstiltak. Fra Rælingen kommune har vi mottatt driftstilskudd på kr 15 000.

ØV har fått gaver på til sammen kr 134 048 fra våre medlemmer og andre, noe vi setter stor pris på. Vi er spesielt takknemlig for gaven på kr 100.000 fra vårt trofaste medlem Ingrid Rossbach med vårt arbeid mot Dammyrveien som særlig begrunnelse. Oversikt over private gaver finnes i note 10.

ØV har også i 2025 hatt stor glede av Grasrotandelen fra Norsk Tipping ved at medlemmer og andre har gitt sju prosent av innsatsbeløpet, noe som har resultert i kr 166 016 til foreningen. Fra Lotteritilsynet har vi mottatt kr 146 145 i mva-kompensasjon, som også i år er full dekning av søknadsbeløpet, dvs. uten avkortning, etter en tilleggsbevilgning fra Stortinget.

Det selges fortsatt jevnlig eksemplarer av jubileumsboken fra 2016, noe som i 2025 gav en inntekt på kr 22 535.

Kostnader

Foreningens største ordinære kostnader er knyttet til lønn, medlemsbladet og annen drift av organisasjonen. Lønnskostnader er knyttet til administrativ leder, medlemssekretær og styregodtgjørelse, og utgjør kr 880 382. Kostnader til medlemsbladet Nytt fra Østmarka er redaksjonsarbeid, trykking og utsendelse (porto), og utgjør kr 390 255. Andre kostnader relatert til drift av organisasjonen utgjør kr 417 027.

På grunn av den ekstraordinære situasjonen som oppstod etter at Statsforvalteren tillot bygging av Dammyrveien, ble det i budsjettet for 2025 tatt høyde for ekstra utgifter til blant annet lønn, styrehonorar og ekstern juridisk bistand. Samtidig ble det understreket at hvis det ikke behøvdde ville midlene ikke bli brukt. Arbeidet med saken i 2025 er i all hovedsak blitt håndtert ved ekstra innsats av enkelte av styrets medlemmer, uten kostnader til ekstern juridisk bistand. Av de budsjetterte kostnadene for Dammyrveien er det derfor i all hovedsak ekstra styrehonorar på totalt kr 100 000 som er påløpt i 2025.

Resultat

De totale inntektene var på kr 1 961 494 og de totale kostnadene var kr 1 789 785. Når renteinntektene på kr 84 766 blir lagt til, blir foreningens overskudd kr 256 475. Det var for 2025 budsjettert med et underskudd på kr 410 000. Avviket skyldes i hovedsak høyere inntekter enn budsjettert, samt at arbeidet med Dammyrveien ikke påførte foreningen så store kostnader som budsjetttet tok høyde for. Foreningens egenkapital er fortsatt god og utgjør per 31.12 2025 kr 1 820 521.

Årsregnskapet for 2025, revisjonsberetningen og styrets forslag til budsjett for 2026 følger etter årsberetningen.

Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisst bilde av ØVs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Natur og Ungdom-medlemmer mot Dammyrveien. F.v.: Storm Lillebø Gambert, Eira Børresen Ryste, Erika Andersen Gjedebo, Maja Holstad og Jesper Stattin. Foto: Bjarne Røsjø.

2 Styrets arbeid

Året 2025 vil bli husket som året da styret i ØV i samarbeid med Norges Naturvernforbund klaget Statsforvalterens overprøving av kommunestyrets vedtak om Dammyrveien til Sivilombudet. I 2022 søkte Losby Bruk AS om å få bygge en skogsbilvei i et inngrepsfritt og idyllisk skogsområde øst for Elvåga. ØV la ned et stort og mangfoldig arbeid våren 2024 før saken kom til behandling i Lørenskog kommunestyre. Over 8400 personer underskrev et opprop mot veien, som ble overrakt ordføreren.

Jubelen sto i taket da kommunestyret i mai avslø Losby Bruks søknad om veibygging med et overveldende flertall, og senere avviste klagen fra Losby Bruk i september. Deretter ble saken oversendt til Statsforvalteren for videre behandling. I midten av februar 2025 vedtok Statsforvalteren å gi Losby Bruk tillatelse til å bygge Dammyrveien. Vårt svar på det ble å klage avgjørelsen inn for Sivilombudet. Til vår store begeistring besluttet Sivilombudet å undersøke saken, noe som førte til flere spennende runder utover høsten 2025. Sivilombudets konklusjon kom 4. mars 2026: Kommunestyret var i sin fulle rett til å avslå Losby Bruks søknad om å bygge veien, og Statsforvalteren fikk kritikk for å ha godkjent veien likevel.

I Oslos del av Østmarka jobbet vi fortsatt mot en planlagt hogst i nærskogen på Haugerud/Trosterud i regi av Bymiljøetaten (BYM). Vårt alternativ til den foreslåtte hogsten var å foreslå nærskogsoner med særskilt forvaltning, som nå ligger inne i BYMs forslag til flerbruksplan for Oslos kommunes skoger som skal til behandling i bystyret i løpet av 2026.

Vi fortsetter å kjempe i motbakke mot raseringen av de gjenværende naturskogene i Rælingen og Lørenskog. Det regionale landbrukskontoret godkjente alle de 61 hogstsøknadene de mottok i 2024. I 2025 ble resultatet enda mer brutalt: Landbrukskontoret mottok søknader om til sammen

89 hogster og godkjente alle sammen. Hoveddelen er flatehogst, og det samlede hogstarealet er 27 prosent høyere enn det som ble godkjent i 2024. ØV har gjennomgått og befart en rekke planlagte eller gjennomførte hogster og i noen tilfeller sendt klager på Landbrukskontorets vedtak. Som i tidligere år legger skogbruksmyndighetene ensidig vekt på skogeiers hogstplaner, mens naturmangfold, friluftsliv og naturopplevelse tillegges liten eller ingen vekt. Klagene våre blir dermed avslått. Vi er bekymret for utviklingen i skogene i disse to kommunene og redde for at politikerne ikke får opp øynene før det er for seint å redde stumpene.

På plansida har året vært litt mindre travelt enn mange andre år. Vi har gitt høringsuttalelser til ni ulike lokale planer og saker, i all hovedsak i Oslo og Rælingen. Dessuten ga vi hørings-innspill til én regional plan. Det er gledelig at vi blir lyttet til i flere av sakene og kan utgjøre en forskjell for naturen og det enkle friluftslivet.

I 2021 besluttet ØV å arbeide mer helhetlig og målrettet med informasjon. Det har gitt seg utslag i flere artikler på våre nettsider og stadig økende interesse for Østmarka i sosiale medier. I 2025 publiserte vi 34 nyheter på nettsidene, noe som tilsvarer tre nyheter per måned. Bladet Nytt fra Østmarka når også ut til stadig flere og innholdet er variert og spennende.

Alt i alt nedlegges det et stort og verdifullt arbeid av styret, administrativ leder og våre info-medarbeidere for å bevare Østmarka. Dette er mulig takket være kontingenten som medlemmene betaler, og et meget omfattende frivillig arbeid fra styret. Vårt arbeid blir nå lagt merke til og anerkjent av kommunale, regionale og nasjonale myndigheter og andre organisasjoner på en helt annen måte enn tidligere.

3 Nasjonalparken, verneområder og naturmangfold

3.1 Nasjonalpark og friluftslivsvern i Østmarka

Utvidelse av Østmarka friluftslivsområde

Kongen i statsråd vedtok 12. desember at Østmarka friluftslivsområde skal utvides med 3,7 kvadratkilometer, slik at områdets størrelse øker til 20,6 kvadratkilometer. Det totale vernet i Østmarka, når nasjonalparken er medregnet, blir dermed på 75 kvadratkilometer. Vedtaket innebærer at tre områder på Puttåsen, Haukåsen og Tørrgranåsen samt to områder ved Pettersbråtan og Rundvannsåsen ble vernet.

Bakgrunnen er at under verneprosessen for nasjonalparken og friluftslivsvernet mottok Statsforvalteren tilbud om frivillig vern av tre private eiendommer. SF fikk også tilbud fra Oslo kommune om flere mindre eiendommer mellom og inne i de private eiendommene. Kommunen ønsket også å ta med et areal like øst for eksisterende friluftslivsområde, mot å ta ut områder lengre vest, et forslag som ØV støttet.

Det største området i det nye vernet ligger på Puttåsen og omfatter blant annet en stor andel eldre furuskog som er opptil 160 år gammel. Sentralt på Puttåsen er det også gammel og nokså intakt naturskog. Store deler av skogen består av gran på mer enn 160 år. Skogen har også innslag av fuktighetskrevede vegetasjonstyper som gransumpskog og svartorsumpskog. ØV var svært glad for utvidelsene og spesielt takknemlig for det private vernet på Puttåsen og Puttdalen fra de største grunneierne Per Klemetsrud og Kaja Lindberg.

Oppstart av verneprosess for Blåsyna og Krokholmarka

Høsten 2025 ba Statsforvalteren om innspill til oppstart av verneprosess for områdene Blåsyna og Krokhol, som er tilbudt til frivillig vern som en utvidelse av henholdsvis Østmarka nasjonalpark og Østmarka friluftslivsområde.

Blåstien over Puttåsen som nå er vernet som friluftslivsområde. Foto: Helga Gunnarsdóttir.

Forslaget til utvidelsen av Østmarka nasjonalpark er et område på ca. 570 dekar som inkluderer åsen Blåsyna og inn mot Blåsynmåsan. Området er tilbudt av grunneier Losby Bruk. ØV uttrykte stor begeistring for at Blåsyna er meldt inn til frivillig vern. Området dokumenteres å ha svært høye naturverdier av nasjonal betydning. Våre hovedsynspunkter var som følger:

Området består av ekte naturskog, gammel granskog med mye død ved og rødlistearter, samt plukkhogget gammelfuru. Det inneholder tre rødlistede naturtyper: rik gransumpskog, gråordominert flomskogmark og platåhøymyr.

ØV mener vernet bør strekkes lenger østover mot Bjørnebettveien. Dette vil sikre Blåsynmåsan, et verdifullt myrområde med rikt fugle- og dyreliv, samt tilstøtende naturskog. En slik utvidelse vil gi et langt mer helhetlig vern av både natur og naturopplevelse.

ØV mente at den grove, storvokste granskogen på østsiden av Eriksvannbekken bør inkluderes i vernet. Dette arealet er klassifisert med verdi A (svært viktig) og er rikt på død ved og truede arter (kategori EN og VU). Fordi Oslosiden av bekken allerede er vernet, er det logisk at østsiden nå følger etter.

Forslaget til utvidelsen av Østmarka friluftslivsområde i Krokholmarka er et område på ca. 347 dekar, og er tilbudt av grunneier. ØV støttet også denne utvidelsen. Selv om området mangler en egen biologisk utredning, viser kart at store deler er intakt naturskog uten flatehogst og derfor har de samme kvalitetene som området som allerede er vernet. Området er variert, uten tekniske inngrep og brukes mye til uorganisert friluftsliv. Den opplevelsrike blåstien til Tømmerås går tett inntil, og vernet vil sikre et større sammenhengende skogsområde.

ØV konkluderte med at begge disse utvidelsene vil være et svært verdifullt tilskudd til både naturmangfoldet og befolkningens naturopplevelser i Østmarka.

Restaurering av natur i Østmarka

Midt i forrige århundre ble myrer over store deler av landet drenert. Målet var å gjøre dem til drivverdig skog. Stort sett var det mislykket. De siste årene har vi blitt mer opptatt av at myrer er et enkelt og effektivt klimatiltak, fordi myrene binder karbon. De siste årene har flere gamle myrer i Østmarka blitt restaurert, ved at dreneringen reverseres og trærne hogges.

Et tidlig og vellykket eksempel er Øgårdsmåsan mellom Nøklevann og Elvåga, som ble restaurert i 2019. I 2025 var turen kommet til Starrmåsan og Tømmeråsmåsan i Nordre Follo. Statsforvalteren og BYM har varslet at dette arbeidet vil fortsette..

Som en del av arbeidet med nasjonalparken forsøker Statsforvalteren nå å gjenskape «gammelskog» der det tidligere har vært aktiv skogsdrift. På et begrenset område ved Pølseberget nord for Vangen har de skavet bark av trær og tynnet tett granskog. Målet er at døde trær og våtere myr skal gi økt biologisk mangfold og en mer spennende skog.

Både i nasjonalparken og ellers i Østmarka er kulturlandskap en viktig del av historien. I 2025 har BYM gjort en stor jobb for å restaurere landskapet rundt Bremsrud ved Nøklevann. ØV bidro med dugnad for å hjelpe Statsforvalteren med å restaurere innmarka rundt Øvresaga i Rausjømarka. Det gamle sauegjerdet er fjernet og erstattet av et nytt ulvesikkert gjerde. Etter 13 år blir det derfor igjen beiting med geit og sau på Øvresaga sommeren 2026.

ØV har også bidratt med å formidle arbeidet med restaurering av myr, kulturlandskap og skog gjennom artikler på våre nettidere og i Nytt fra Østmarka.

3.3 Ulven i Østmarka

Det har vært ynglende ulv i Østmarka siden 2013. Før 2013 må man trolig tilbake til 1800-tallet for å finne ulveyngling i dette området. Våren 2022 fødte ulvetispa som ble født i Østmarka i 2015 åtte valper, og våren etter ble det også født åtte valper. Dette var det sjuende valpekullet siden ulven etablerte seg på nytt. Faren til begge disse kullene var en hannulv som var født i Bjørnås-reviret i Sverige. Hannen ble første gang registrert i Østmarka 12. januar 2022. Som i 2024, ble det våren 2025 ikke født ulvevalper i Østmarka, og det er nå registrert DNA fra tre ulver.

ØV forholder seg til at Østmarka er en del av ulvesonen, og organisasjonen har plass til både ulvetilhengere og -motstandere. Organisasjonens rolle er å spre saklig informasjon, slik at interesserte kan ta standpunkt på et kunnskapsbasert grunnlag.

4 Skogbruk

De to mest arbeidskrevende sakene knyttet til skogbruk, har vært kampene mot Dammyrveien og omfattende hogst i Lørenskog og Rælingen. Felles for de to sakene er at vi kjemper for å bevare Østmarkas store natur- og opplevelsesverdier for befolkningen.

Vi opplever dessverre ikke den samme støtten fra politisk hold i Østmarka-kommunene i kampen mot den omfattende hogsten som pågår der. ØV er ikke motstandere av all hogst og det er mange søknader vi ikke har anmerkninger til. Men vi prøver å hegne om den gjenværende naturskogen og områder som er viktige for friluftslivet. Derfor ber vi om at hogstøknader skal avvises eller tillates under strenge vilkår hvis hogsten medfører vesentlige ulemper for naturverdier eller friluftslivet.

Johan G. Ellingsen med fire av ungdommene som jobbet med restaurering for Enebakk kommune i Rausjø i sommer. Fra venstre: Gabrielle Stenvik, Ole Gystad, Mikhael Steihaug og Aimée Birch. Foto: Gro Arneberg Thoresen, Enebakk Avis.

Hogsten går hardt ut over natur- og opplevelsesverdier i det viktigste friluftslivsområdet for flere hundre tusen mennesker. Store områder med til dels gammel skog reduseres til vidder hvor det er nesten umulig å ta seg fram. Bare i Lørenskog og Rælingen ble det i 2025 innvilget søknader om til sammen 89 hogster med et samlet areal på 1534 dekar. Av disse er 63 såkalt åpne hogster, det vil si flatehogst og frøtrestillingshogst, på til sammen 954 dekar. Det tilsvarer arealet av 133 fotballbaner. I 2024 var samlet hogstareal 1207 dekar, hvorav 706 dekar var åpne hogster. Det innebærer en økning fra 2024 til 2025 på 27 prosent for samlet hogstareal og 35 prosent for arealet med åpne hogster. Det er verdt å merke seg at de godkjente hogstene ikke nødvendigvis ble gjennomført i 2025. Hogstillatelsene gjelder for to år, noe som betyr at avvirkningen i 2025 kan ha blitt større eller mindre enn det som er oppgitt over.

Den betydelige økningen fra 2024 til 2025 kan nok i stor grad tilskrives høye tømmerpriser. Dessverre kan det synes som om skogbruksmyndighetene legger til grunn at skogens natur- og opplevelsesverdier er omvendt proporsjonale med tømmerprisen når de behandler hogstsøknader.

I markaforskriften, som regulerer skogbruket i Oslomarka, står det riktignok i formålsparagrafen at «Formålet med forskrifta er å sikre eit berekraftig skogbruk som bidreg til å ta vare på og utvikle kvalitetar i området knytta til friluftsliv, naturmiljø, landskap og kulturminne». Og i paragrafen om søknadsplikt for hogster står det til og med at «Dersom hogsten kan føre med seg vesentleg ulempe for friluftsliv, naturmiljø, landskap eller kulturminne, jf. formålet i § 1, kan kommunen nekte hogst, eller gi pålegg om korleis hogsten skal gjennomførast».

Dette er unektelig formuleringer som gir rom for et visst skjønn, men skjønnnet går alltid i favør av skogeiers interesser når Regionkontor Landbruk for Lørenskog, Oslo og Rælingen (heretter kalt «Landbrukskontoret») behandler og godkjenner hogstsøknader. Der mener de at hensynet til

friluftslivet er ivaretatt så lenge mye brukte stier er ryddet for hogstavfall. I praksis betyr det at de definerer friluftsliv som det å gå på en merket eller tydelig sti. Det som er på siden av stien, er uvesentlig. Naturmiljøet tillegges ingen verdi med mindre det er registrert truede arter der. Vi ser ofte at det godkjennes hogst av skog som er godt over 100 år gammel og derfor viktig for utvikling av biologisk mangfold. Men det tar ikke Landbrukskontoret hensyn til når søknadene behandles.

Et svært kritikkverdigg eksempel på dette sneversynet er hogstene ved Smestad i Rælingen, hvor vi fant det nødvendig å klage på hogsttillatelsene. Dette er nærmere omtalt i punktet om hogster i Rælingen.

Det er ingen grunn til å tro at Landbrukskontorets praksis vil endre seg så lenge markaforskriften er hjemlet i skogbruksloven og bare består av vage føringer. Derfor er det behov for en grundig revisjon av markaforskriften slik at hensynet til friluftsliv og naturverdier blir tillagt langt større vekt.

Som vanlig har vi brukt en del tid på befaringer i forbindelse med planlagte hogster i Lørenskog og Rælingen. Men vi har ikke kapasitet til å rekke over alle, og må derfor prioritere de vi tror kan få størst konsekvenser for natur- og opplevelsesverdier.

4.1 Dammyrveien – en ødeleggende skogsbilvei i Østmarkas hjerte

Styremedlemmene i ØV forsto raskt hva vi fikk i fanget da vi i juli 2022 mottok Losby Bruks planer om å bygge en nesten fire kilometer lang skogsbilvei for opptil 24 meter lange vogntog.

Helt siden vi mottok veisøknaden, har styret i ØV jobbet intenst for å stoppe planene. Foruten å skrive en svært grundig høringsuttalelse, har vi arrangert åpne møter, engasjert politikere og søkt å spre kunnskap om det truede områdets store naturverdier og verdien det har for friluftslivet. Ikke minst har vi fremholdt områdets store betydning for befolkningen både i Lørenskog og Oslo. Og vi har hatt mange med på laget! Det er sjelden vi opplever et så stort og samlet engasjement for en sak. Det kom inn en rekke sterkt kritiske høringsuttalelser, det ble arrangert underskriftsaksjoner, og befolkningen i begge kommunene engasjerte sine politikere.

Vi var dypt takknemlige da fremsynte politikere i Lørenskogs kommunestyre i 2024, i to tilnærmet enstemmige, tverrpolitiske vedtak, fant at hensynet til landskap, naturverdier og friluftsliv i denne saken veier så tungt at veisøknaden må avslås etter Landbruksveiforskriften. Etter det første vedtaket i kommunestyret, klaget Losby Bruk på kommunestyrets vedtak.

Klagesaken gikk fra kommunestyret til Landbruksavdelingen hos Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, som 14. februar 2025 overraskende omgjorde kommunestyrets vedtak og ga Losby Bruk tillatelse til å bygge veien. For oss betød dette at det var på 'n igjen.

Vedtaket ble møtt med sterke protester fra mange hold, og ØV gikk sammen med Norges Naturvernforbund om å skrive en klage til Sivilombudet. Vi påpekte at Statsforvalterens vedtak bygger på flere saksbehandlingsfeil, og at vedtaket har alvorlige mangler når det gjelder lovforståelsen. Innholdet i klagen vår har vært grundig omtalt i Nytt fra Østmarka og på våre nettsider.

I juli kom den gode nyheten om at Sivilombudet tok saken til behandling. Sivilombudet har deretter gjort en rekke undersøkelser. Ombudet innledet med å avkreve Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet svar på noen «overordnede rettslige spørsmål». Svaret kom 16. september. Saken ble senere oversendt Statsforvalteren, som fikk beskjed om å svare på en rekke vanskelige spørsmål. Et av dem lød som følger: «Mener Statsforvalteren at kommunen i dette tilfellet plikter å innvilge veisøknaden?»

Saken om Dammyrveien er interessant i et nasjonalt perspektiv. Bildet er fra blåstien over Svarvestolsbrenna. Foto: Helga Gunnarsdóttir.

Svaret fra Statsforvalteren til Ombudet kom 23. oktober og bestod av et langt og nesten pinlig ensidig forsvar for vedtaket om å godkjenne Dammyrveien. ØV ga deretter et tilsvar hvor vi nok en gang gikk i rette med Statsforvalterens omgang med både faktum og lovforståelse.

Vi avsluttet med å påpeke at det ville være oppsiktsvekkende om hensynet til naturverdier og friluftslivsopplevelser i et skogsområde som betjener hundretusensvis av mennesker, ikke kunne nå opp i en vurdering etter landbruksveiforskriften. En slik konklusjon vil etter ØVs mening nemlig innebære at hensynet til naturverdier og friluftslivsopplevelser aldri vil kunne tillegges avgjørende vekt etter landbruksveiforskriften.

Samme dag som styret behandlet denne årsberetningen, kom den gledelige avgjørelsen fra Sivilombudet. ØV, Naturvernforbundet og flertallet i Lørenskog kommunestyre har vunnet en full seier. Sivilombudet fastslår at kommunestyret hadde rett til å avslå Losby Bruks søknad om å bygge skogsbilveien, og Statsforvalteren får kritikk for å ha godkjent veien likevel.

4.2 Lørenskog og Rælingen

Som om det ikke var nok med alle hogstøknadene i denne delen av Østmarka og kampen mot Dammyrveien, sendte Landbrukskontoret 2. juli en søknad fra Losby Bruk om bygging av traktorvei ved Malmeren på høring. Fristen for å sende inn uttalelse var 25. august!

Men før vi forteller om den saken, skal vi avslutte fortellingen om vår klage på planlagte hogster ved Knuttjernveien og Mariholtløypa, som begynte i årsberetningen for 2024.

Lørenskog

Klage på hogster ved Knuttjernveien og Mariholtløypa

I slutten av oktober 2024 klaget ØV på et vedtak om å godkjenne omfattende hogst i området ved Knuttjernveien og Mariholtløypa i Lørenskog. Landbrukskontorets vurdering av klagen og forslag

til vedtak, som skulle oversendes til Statsforvalteren, kom ikke før i slutten av juni 2025. Forslaget innebar at det for én gangs skyld ble tatt litt hensyn til vår klage.

Men i begynnelsen av september fikk vi kopi av en ny oversendelse fra Landbrukskontoret til Statsforvalteren. Der opplyste de at endringene i forhold til det første vedtaket ble gjort «uten at partene i saken formelt ble informert og fikk dermed ikke formelt uttalt seg». Videre sto det at «På bakgrunn av befaring 14.08.2025 og dialog med Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus ... sendes ny oversendelse for klagebehandling i saken. Endringene i forhold til brev av 26.06.2025 er at det opprinnelige vedtaket i brev av 09.10.2024 opprettholdes, og nytt vedtak fattes i tråd med opprinnelig vedtak». Det er verdt å merke seg at ØV ikke var invitert til den omtalte befaringen. Uansett: Statsforvalteren sluttet seg som vanlig til Landbrukskontorets innstilling om å ikke ta vår klage til følge.

Traktorvei ved Malmeren

Retten før felleferien sendte Landbrukskontoret planer for en traktorvei ut på høring med frist 25. august. Vi reagerte umiddelbart på at mesteparten av høringsperioden var lagt til ferietiden. At veisøknaden var datert 09.05.23 gjorde det enda mer uforståelig. Etter gjentatte anmodninger fikk vi til slutt utsatt fristen til 1. september, altså med under en uke.

Veien skal starte ved velteplassen der Røyrivannsveien flater ut etter stigningen på vestsiden av Malmeren. Derfra skal den gå nordover ned den bratte skrånningen på østsiden av bilveien og svinge østover i bunnen av dalen. Det er hovedsakelig grov stein i skrånningen, og ifølge søknaden vil det neppe være behov for å sprengne der. Formålet med veien er å få ut tømmer i forbindelse med fremtidig hogster mellom Malmeren og Fløyta og Knurra.

Etter å ha befart området i slutten av august, sendte vi en høringsuttalelse der vi først påpekte at informasjonen i saksdokumentene om veiens plassering var mangelfull og dels feil. Vi sluttet oss til at den foreslåtte traseen er den eneste realistiske passasjen opp til bilveien. Ved grovplanering av steinmassene vil maskinene trolig kunne ta seg opp skrånningen uten å grave seg ned i løsmasser.

Ellers understreket vi at det er svært viktig å bevare vegetasjonen i skrånningen opp mot Røyrivannsveien. Både for at driftsveien skal bli minst mulig synlig fra bilveien og for å unngå at skrånningen destabiliseres. Dessuten må traseen legges på sørsiden av det myrlendte og fuktige området i sørenden av Malmeren, siden dette er en viktig naturtype. Men uansett hvordan traseen legges, det største problemet med denne veien er hva den skal brukes til!

Hogster

Samlet areal for de 38 godkjente hogstene i Lørenskog er 833 dekar. Av disse er 32 åpne hogster med et totalt areal på 580 dekar. Bortsett fra en mindre plukkhogst i Kopleddalen innenfor Hovelsrud, gjelder søknadene i Lørenskog hogster på østsiden av Kirkerudveien mellom Bjørnholt og Bakkerud og på Losby Bruks eiendom.

Kirkerudveien

I et område som strekker seg fra Toppberget rett øst for Bjørnholt og sørover på østsiden av Kirkerudveien til Bakkerud, er det innvilget søknader om til sammen 15 hogster, fordelt på fire eiendommer. Det er utelukkende flate- og frøtrestillingshogster, og samlet areal for hogstene er 280 dekar. Flere av hogstflatene er på om lag 30 dekar, og de kan bli veldig eksponert mot Losbydalen siden terrenget der det skal hogges er til dels ganske bratt.

Bildet er fra en befaring i Losby-skogen ved Feiringseteråsen høsten 2023. Foto: Bjarne Røsjø.

Losby Bruk

Selskapet har fått innvilget søknader om til sammen 21 hogster med et samlet areal på 537 dekar, som tilsvarer arealet av 75 fotballbaner. Av disse er 16 flatehogster med et samlet areal på 295 dekar. Hoveddelen av hogstene er på vest- og nordsiden av Drettvann, på øst- og nordvestsiden av Mønekollen og langs Bjørnebettveien nedenfor Fiskelausa.

Særlig på vestsiden av Drettvann, langs og sør for Mortvann, kan det bli ille. Der er det godkjent til sammen 54 dekar flatehogst og 117 dekar gruppehogst. Dessuten vil til sammen 67 dekar flatehogst ved Mønekollen trolig bli godt synlig for dem som ferdes i området.

Dette kommer i tillegg til de mange og store flatehogstene som tidligere er gjennomført i området mellom Røyrivannsveien, Drettvann og Mønekollen. På flyfoto ser området ut som pelsen på en skabbete rev, og med flere hogster vil både reven og betydningen som friluftslivsområde trolig gå tapt.

Av de øvrige hogstene på Losby Bruks eiendom er det verdt å nevne to flatehogster på til sammen 50 dekar på Tronfjellet og en gruppehogst på 51 dekar i nordenden av Mønevann.

Rælingen

Rælingen kommune har i flere år tillatt etablering av nye boligområder i randsonen av Østmarka mellom fylkesvei 120 og markagrensa. Nye byggefelt som Hektneråsen, Smestad, Ulleråsen, Kjonåsen og Hansefellåsen har endret randsonen dramatisk. Skogeieendommer som ligger tett inntil, blir raskt viktig nærskog for barnehager og befolkningen for øvrig.

Rent formelt er det helt innenfor lovverket å hogge der; hogstene som ble godkjent i 2025, omfatter blant annet nærskog innenfor Smestad og på Splinteråsen. Men det er trist å se at det ikke

kan hogges litt mer skånsomt i disse nærskogområdene for å opprettholde verdien som friluftslivs-område.

Hogster

I Rælingen ble det godkjent i alt 51 hogster med et samlet areal på 701 dekar. Av disse er 31 åpne hogster med et totalt areal på 374 dekar. Hoveddelen av de godkjente hogstene ligger innenfor et område begrenset av Nordbysjøen i vest, Myrdammen i nord, Splinteråsen i øst og Brasmetjernet i sør. De øvrige ligger lenger nord. Vi fant det nødvendig å klage på flere av hogstillatelsene.

Øst for Nordbysjøen

I dette området, som er svært mye brukt til friluftsliv, er det godkjent i alt 35 hogster på til sammen 501 dekar, noe som tilsvarer arealet av 70 fotballbaner. Av disse er 20 åpne hogster på til sammen 222 dekar. Det er åpenbart at dette vil gå hardt ut over opplevelsels- og naturverdiene her.

Blant de godkjente hogstene er det ti i området mellom Svarttjernet, Brasmetjernet og Nordbysjøen. Etter å ha befart området, besluttet vi å klage på godkjenningen av fire av hogstene. Det var flere grunner til det: Altfor mye av den planlagte hogsten var lagt til yngre skogsbestand, og et av hogstområdene ligger på kjøresvak myr. I tillegg skulle mye av utkjøringen av tømmer foregå på myr, noe som ville skape store og varige kjøreskader.

Dessuten ville tre av hogstene berøre en forholdsvis ny brannflate ut mot Nordbysjøen. Vi mener den må klassifiseres som en MIS-figur, det vil si et område med spesiell betydning for biologisk mangfold i skog og som derfor ikke må røres. Til tross for disse innvendingene, ble ikke klagen tatt til følge.

Øvrige hogster i Rælingen

I tillegg til hogstene øst for Nordbysjøen, fikk vi melding om godkjente hogster i fire andre områder: nord for vanntårnet ved Smestad, vest for Fellemyrveien, Seteråsen-Lauvbråtemyra og Hektnerhøgåsen. Av disse vil vi trekke fram hogstene ved Smestad.

I begynnelsen av september innvilget Landbrukskontoret en søknad om tre hogster nord for vanntårnet ved Smestad. Av disse er to flatehogster på henholdsvis 20 og 25 dekar av 107–157 år gammel gran. Den tredje er frøtrestillingshogst av 147 år gammel furu.

I Landbrukskontorets svar på hogstøknaden står det at «Området som det er planlagt hogst i er klassifisert som et svært viktig friluftsområde, har ganske stor brukerfrekvens og middels med opplevelselskvaliteter. Det er ingen merkede stier eller løyper som berøres av hogsten. Området er likevel viktig for friluftslivet i for beboerne i nærområdet, da det ligger tett på bebyggelsen på Smestad». Til tross for dette ble søknadene innvilget!

Ved befaring i området kunne vi selv konstatere at området er svært mye brukt. Det er nærskogen til beboerne på Smestad og blir blant annet brukt mye som turområde for barnehagene der. Den største flatehogsten ligger nærmest bebyggelsen og sammenfaller dermed med den delen av området som er aller mest brukt. Det er åpenbart at hogsten vil få til dels svært negative konsekvenser for friluftslivet. Både ved at landskapets karakter endres og opplevelsverdierne reduseres, og ved at hogstavfall og kjøreskader vil gjøre området uframkommelig i flere år framover.

Vi merket oss dessuten at landskapsbildet der det skal foretas frøtrestillingshogst er svært verdifullt og opplevelsverdierne store, samtidig som tømmerverdien her er relativt liten med kvistet og kortere trær.

Skikkelig nærskog, med rolig bål plass noen steinkast hjemmefra. Foto: Gunnar Kagge.

Generelt er gammel skog svært viktig for utvikling av biologisk mangfold. Alderen på skogen som skal hogges, er derfor ytterligere en grunn til at de godkjente hogstene ikke må gjennomføres.

Sammen med NOA klaget vi på vedtaket om å tillate disse hogstene, og vi ba om at klagen ble gitt oppsettende virkning. Klagen ble sendt 17. september, og allerede dagen etter fikk vi svar om at klagen ikke ble gitt oppsettende virkning. Den 8. desember sendte Landbrukskontoret sin vurdering av klagen til Statsforvalteren. Kontoret mente at hogstene ikke vil medføre vesentlig skade på landskapsbildet og at hensynet til friluftslivet er ivaretatt.

29. desember kom Statsforvalterens vedtak i saken: «Statsforvalteren opprettholder Rælingen kommunens vedtak datert 03.09.2025 om tillatelse til hogst på gårds- og bruksnummer 96 bnr. 7 i Rælingen kommune for 3 bestand. Vedtaket begrunnes med at omsøkte tiltak ikke vil medføre vesentlige ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning». Vedtaket er nok et svært klart – og trist – bevis på at det er behov for en revisjon av markaforskriften.

Kjøreskader etter hogst i Brudalen

Historien rundt turveien/driftsveien i Brudalen har siden det ble utført flere hogster i 2022/2023, vært et sørgelig kapittel. Kort fortalt ble den avtalte reparasjonen – betalt av Viken Skog – så elendig utført at Rælingen kommune selv så seg nødt til å sette turveien tilbake i brukbar stand. Høsten 2025 ble det først pigget steiner og fikset på ødelagte stikkrenner og grøfter, før det ble påkjørt et lag med kult så traseen ble fin og jamn. Veiens skjebne framover er helt i det blå, fordi kommunen fortsatt vurderer løsninger for vannforsyningen til kunstsnoanlegget i Marikollen alpinanlegg. Etter kommunestyrebehandlingen i juni 2025 gikk flertallet nok en gang inn for en omstridt oppdemming av Fjerdingsbydammen som innebærer en drastisk endring av både naturmiljø og turvei. Dette til tross for at det er varslet innsigelse fra Statsforvalteren på tiltaket.

4.3 Skogbrukssaker i Enebakk

Når det gjelder hogster i Enebakk-delen av Østmarka, har vi ikke etablert de samme rutinene som i Oslo, Lørenskog og Rælingen for å bli varslet om godkjente hogstplaner. Dermed er det vanskelig for oss å reagere før hogstene er gjennomført.

Men hovedutfordringen er at store deler av skogen i Enebakk ikke omfattes av markaforskriften. Det skyldes at virkeområdet for forskriften for noen år siden dessverre ble «harmonisert» med markagrensa som er forankret i markaloven. For Østmarkas del innebar det at store deler av randsonen av Østmarka – fra Bindingsvann i vest via Ekebergdalen til Flateby i nord – ble liggende utenfor markagrensa. I praksis betyr det at skogeierne ikke behøver å søke om tillatelse til å hogge her, og at det ikke er begrensninger med hensyn til størrelsen på hogstflater eller særskilte krav om å ta hensyn til natur- og opplevelsesverdier utover de alminnelige krav til skogbehandling gitt i skogloven. Konsekvensene av dette er allerede blitt mange og svært synlige.

Bygging av landbruksvei Bjerke bruk

Bjerke Bruk i Ytre Enebakk søkte i oktober om tillatelse til opprusting av en 250 meter lang trase til veiklasse 4 som er en litt lettere, helårs skogsbilvei. Veien er planlagt inn mot Breimåsan, som er en sidevei til skogsveien inn til Slørene. Veitraseen går over ganske bløte partier som må forsterkes og innebærer også utbygging av en stor vendehammer for tømmerbil. ØV gikk imot veiprojektet fordi vi ikke kunne se at det var nødvendig med en kort veistump for å ta ut tømmer på et lite areal. Vi krevde en økonomisk kalkyle på lønnsomheten av veien, noe som ble avslått da kommunen i november godkjente veiprojektet.

4.4 Skogbrukssaker i Oslo

Den viktigste, men til gjengjeld svært arbeidskrevende, hogstsaken i Oslo har handlet om nærskogen ved Haugerud og Trosterud. Som en konsekvens av dette sendte ØV sammen med Lillomarkas Venner og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) i oktober 2024 et forslag til byrådet om å etablere en nærskogsone i ytterkanten av Oslo kommunes skoger. Formålet er å sikre titusenvis av mennesker en nærskog for rekreasjon og naturopplevelser, noe som har positiv effekt på både fysisk og psykisk helse. Forslaget er nå innlemmet i Flerbruksplanen, se under.

Flerbruksplan Oslo kommunes skoger - nærskogsonen

Flerbruksplanen kom på høring sommeren 2025 og ØV sendte en meget grundig høringsuttalelse. ØV ga sterk støtte til at nærskogens betydning nå løftes frem som et eget satsingsområde i planen. Nærskogen, som grenser direkte til boligområder, er den viktigste arenaen for hverdagsfriluftslivet. ØV ser det som et svært viktig grep å få en kartfestet nærskogsone med klare prioriteringer for beboernes interesser. Dette vil bidra til å dempe konflikter mellom skogsdrift og friluftsliv.

ØV mente at BYM har truffet godt med hovedtrekkene i utformingen av sonen, men foreslo flere viktige utvidelser og en betydelig strengere forvaltningspraksis for å sikre nærskogen. ØV mener at nærskogsonen i Østmarka må utvides for å fange opp de områdene som faktisk fungerer som nærnatur: Hele området vest for aksene Lutvann–Nøklevann–Ljanselva bør defineres som nærskog. En sone ved Ellingsrud må også inkluderes. ØV ber også om at St. Hansåsen vurderes som nærskogsone da den er svært mye brukt til korte ettermiddagsturer. Ved Dal/Brenna mener vi at den foreslåtte sonen er for smal og bør utvides østover til veien mellom Skullerud og Grønmo. Restene av nærskogen på Liåsen (etter Statnetts inngrep) må også sikres denne statusen.

ØVs hovedsyn er at nærskogene i utgangspunktet skal få utvikle seg fritt. Stabilitet er nøkkelen til tilhørighet og trygghet for beboerne. Planen bør slå fast at økonomisk motivert hogst er utelukket i nærskogsonen. Skogen skal forvaltes langsiktig kun for rekreasjon og naturverdier. Hogst bør kun skje dersom liv og helse er truet (farlige trær) eller ved forsiktig tynning av tette plantasjebestand.

*Nærskoger som denne ved Haugerud tilbyr rekreasjon og naturopplevelser for store folkegrupper.
Foto: Espen Bratlie.*

ØV foreslår å endre begrepet «forbedre» til «videreutvikle» for å unngå unødige inngrep under dekke av forbedring. All eventuell skjøtsel skal skje i samråd med beboerne. Ved tvil bør tiltak først prøves ut på små testarealer.

For å unngå skader på terrenget og opplevelsesverdien, ønsker ØV strenge krav til hvordan arbeid utføres: Skjøtsel skal kun skje på vinteren med frost i bakken for å unngå kjørespor. Det skal benyttes motorsag fremfor store hogstmaskiner.

ØV aksepterer ikke nye eller utvidede skogsbilveier, snuplasser eller velteplasser i nærskogen, og advarer spesielt mot å oppgradere veier til «veiklasse 3», som krever enorme inngrep for å slippe til 24 meter lange vogntog. Kommunen bør heller bruke mindre kjøretøy. ØV krever at den planlagte snu- og velteplassen ved Larsbråten fjernes fra planen. En eventuell skjøtsel må tilpasses eksisterende infrastruktur, for eksempel ved å bruke anleggsplassen ved det nye vannbassenget til lagring av virke.

Når det gjelder skogbruk i øvrige deler av kommuneskogen er ØV tilfredse med at Oslo kommune prioriterer opplevelsesverdier og biologisk mangfold fremfor økonomisk avkastning. ØV støtter bruken av lukkede hogstformer fremfor flatehogst, for å bevare skogens karakter og rekreasjonsverdi. ØV uttrykker imidlertid undring over at det samlede hogstkvantumet i Østmarka ikke er redusert mer, gitt de nye verneområdene og nærskogsonene. ØV forutsetter at kvantumet justeres kraftig ned i den endelige planen og støtter behovet for å erstatte gran med løvskog for å møte klimaendringene.

ØV mener målet med vern i Flerbruksplanen må være å sikre økologisk robuste skoger slik at fremtidige generasjoner slipper ressurskrevende naturrestaurering. Alle kartlagte livsmiljøer må bevares som nøkkelbiotoper. Det skal utarbeidelse egne forvaltnings- og skjøtselsplaner for nasjonalparken og friluftslivsområdet i Østmarka. ØV påpeker at kommunen ikke bør legge føringer for nasjonalparkens forvaltning gjennom denne flerbruksplanen, da dette ligger under statlige myndigheter.

Viktige synspunkt angående friluftsliv, idrett og tilrettelegging var som følger:

For å styrke nærskogens verdi for barnefamilier og eldre, foreslår ØV konkrete tiltak som etablering av enkle trillestier til Lutvann og Grønlihytta. ØV ber også om at kommunen tar grep for å gjenåpne Grønlihytta som et lavterskeltilbud for befolkningen i Groruddalen.

ØV ber om at følgende prinsipp tas inn i planen: Ved konflikt mellom ulike interesser skal uorganisert friluftsliv, naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst. Det skal ikke etableres turveier i vernede områder eller områder med viktige naturverdier.

ØV uttrykker bekymring for høy fart fra syklistene og mener at BYM må ivareta de «myke» trafikantene (barn, eldre, gående) bedre i møte med syklistene.

Som følge av ustabil skiføre i Østmarka grunnet klimaendringer, foreslår ØV at «Skøytebaner på nærvann» (f.eks. Nøklevann) blir et eget satsingsområde og delkapittel i planen. ØV anmoder om at Grønmo utvikles som en friluftsliv- og miljøpark i tråd med vedtatt reguleringsplan, og ikke som et idrettsanlegg.

Generelt etterlyste vi flere og bedre toalettløsninger i mye brukte områder. ØV mener dessuten at det er behov for en helhetlig plan for parkeringsplassen ved Bysetermåsan (inkludert toaletter), da dette er en hovedinnfallsport til nasjonalparken.

5 Plansaker

På plansida har året vært noe mindre travelt enn vanlig. Vi har blant annet gitt grundige høringsuttalelser til ni ulike lokale planer og saker, i all hovedsak i Oslo og Rælingen. Det er gledelig at vi blir lyttet til i flere av sakene og kan utgjøre en forskjell for naturen og det enkle friluftslivet.

Høring planprogram for areal og mobilitet i Oslo og Akershus

Fylkeskommunene i de to fylkene sendte Planprogram for areal og mobilitet på høring i 2025 og ØV sendte en grundig høringsuttalelse. ØV understreket at den regionale planen må legge grunnlaget for en bærekraftig utvikling som sikrer naturmangfold, friluftslivsområder og matjord i møte med befolkningsveksten. ØV mener at delmålene om vern av sammenhengende grønnsstrukturer, karbonrike arealer og naturtyper som skog, myr og organisk jord må styrkes og koordineres på tvers av kommunegrensene for å sikre reell bærekraft.

ØV savnet et eget plantema for bevaring av natur og økosystemer og mente at Markas betydning må løftes gjennom regionale føringer som støtter opp under følgende:

- Konkrete vernemål: Kommunene må sette mål for vern av egen natur (skog, myr, kulturlandskap) for å møte nasjonale mål om 10 prosent skogvern og Naturavtalens mål om 30 % vern. Dette kan gjøres via naturmangfoldloven eller markalovens paragraf 11.

Skøytebanen på Nøklevann. ØV foreslår at skøytebaner på nærvann blir et eget satningsområde i Behovsplanen. Foto: Helga Gunnarsdóttir.

- Kartlegging av naturskog: Det må snarest gjennomføres en kartlegging av rødlistearter og naturtyper i all naturskog for å hindre at viktige verdier forringes.
- Bindende føringer: Kommunene bør vedta mer forpliktende og tydelige føringer i sine arealplaner.
- Naturrestaurering: Det må settes mål for restaurering av natur, inkludert skogområder som tidligere er flatehogd.

Når det gjelder fornybar energi, advarte ØV mot å tillate nedbygging av natur for å øke produksjonen. Regional plan må i stedet prioritere:

- Reduksjon og effektivisering av energibruk gjennom tiltak som etterisolering, passivhus og varmepumper.
- Effektivisering av eksisterende vannkraftverk

Disse alternativene må utredes grundig før det i det hele tatt vurderes å ta i bruk naturområder til kraftproduksjon.

ØV støttet god masseforvaltning for å øke gjenbruk, men advarte sterkt mot å bruke Marka som mottak for fremmede masser. Tilførsel av urene masser kan føre til forurensning og spredning av fremmede organismer. Med henvisning til markalovens strenge rammer og Statsforvalterens forventninger, foreslo ØV at planen skal gi klare føringer mot bruk av overskuddsmasser i Marka.

5.1 Plansaker i Oslo

Behovsplan for friluftsliv, park og nærnatur 2026-2035

Oslo kommune sendte Behovsplanen på høring våren 2025. I vår høringsuttalelse framhevet vi den nye versjonen av Behovsplanen har mange fordeler i og med at disse temaene er skilt ut som egen plan, og ikke er en liten del av idrettsplanen. Vi savnet imidlertid en større helhet i planen, særlig

siden den nå skiller mellom investeringer og drift. Det fører til at mange viktige tiltak for friluftslivet ikke blir synliggjort, verken for oss som frivillig organisasjon eller for politiske myndigheter. Vi mener dette er uheldig for planen og dens viktige budskap og underkommunerer hva kommunen faktisk gjør for friluftslivet.

ØV var enig i at planen prioriterer vedlikehold framfor nyanlegg. Vi er også opptatt av tiltak som kommer mange brukere til gode – og særlig barn, eldre og de som ikke er så fysisk aktive.

I våre prioriteringer løftet vi særlig fram fullføringen av besøksenteret på Sørli besøksgård, og behovet for økt innsats for friluftslivet i Østmarka nord. Tilrettelegging i dette området må ta utgangspunkt i områdets naturkvaliteter og lokalbefolkningens behov, og ses i sammenheng med områdeløft i Groruddalen. Vi løftet særlig fram gjenåpning av Grønlihytta ved Lindeberg med forslag om å utrede trillestier, og rehabilitering av husmannsplassen Enga ved Ellingsrud.

Heldigvis hadde BYM lagt planer om ganske omfattende turtraseer i Østmarka nord på is.

Da planen kom til behandling i bystyret før jul lå alle våre tiltak inne i de anbefalte tiltakene, men uten bevilgning. Det som imidlertid ligger inne med bevilgning, er rundturer og klimatilpasning av eksisterende stier i Marka. Dette er lite konkrete og ganske diffuse tiltak, og hverken vi eller Bystyret vet hva, hvor eller hvordan dette skal utføres.

ØV er svært fornøyd med at forslaget om helårstrase Grønmo-Sandbakken via Dølerud eller Klokkeruddalen nå endelig er skrinlagt etter mange forsøk på omkamper fra både BYM og OOF.

To befaringer av smal turtrasé fra Godlia til Februene

ØV har hele tiden hatt forståelse for behovet for å knytte sammen Grønmo-området og Sandbakken med en turvei. Vi har i tidligere prosesser spilt inn forslag om en smal turtrasé (1,5 meter) for gående og syklende fra Grønmo til Hanåveien og videre over Februene, langs Antons vei og til parkeringen ved Sandbakken.

Etter at BYM hadde gitt opp kampen om å bygge en helårstrasé gjennom verneområdet inviterte de ØV til befaringsreise av området vest for nasjonalparken og friluftslivsområdet. BYM ser for seg å anlegge 1,5 meter bred turvei fra Godlia som mest mulig skal følge landskapet, uten sprenging og inngrep. Med nye «koster» på plass som saksbehandlere og ledere var det meget god dialog under befaringsreisen. Befaringsreisen ble gjennomført i desember, nå også med andre Marka-organisasjoner og Statsforvalteren til stede. Reguleringsplan vil sannsynligvis bli utarbeidet i 2026.

Varsel om oppstart reguleringsplan Haugerudveien 77

OBOS Nye Hjem AS sendte varsel om oppstart av reguleringsplan for Haugerudveien 77 på høring i august 2025. Her ble det vist til at det er ønskelig å tilrettelegge for oppføring av et leilighetsbygg i 4-7 etasjer med rundt 36 leiligheter totalt.

ØV uttalte at området rundt Haugerudveien 77 er et viktig friluftslivs- og nærrekreasjons-område for befolkningen i Alna bydel. I dette området er det etablert et statlig sikret friluftslivsområde med benker, lekeapparater mv samt et område for hundelufting. Det er svært mange og viktige ferdsselsårer inn i Marka fra dette området i ulike retninger, blant annet umerkede stier samt en sentral turtrasé/skiløype med belysning øst for området og en anleggsvei med bom vest for området. Det er også registrerte kulturminner svært nær denne eiendommen.

*Fra turtraseen mellom Godliå og Februene, som ble befart sammen med BYM i slutten av august.
Foto: Helga Gunnarsdóttir.*

ØV ba om en kartlegging av friluftslivs-, kulturminne- og miljøverdiene i området, slik at utbygger sikrer ivaretagelse av og hensyn til disse i den videre planleggingen. Videre var det viktig at markagrensa framgår av ulike kartutsnitt.

5.2 Plansaker i Nordre Follo

Kommuneplan Nordre Follo - Samfunnsdel 2025-2040

Vi sluttet oss til FNF Oslo og Akershus sin høringsuttalelse. FNF mente det var positivt at kommuneplanens samfunnsdel tok opp klima- og naturkrisen som sentrale utfordringer, men etterlyste en tydeligere forankring i naturavtalen fra Montreal. FNF foreslo at setningen om at arealnøytralitet ikke skal hindre viktige utviklingsprosjekter ble strøket. FNF etterlyste også mer konkretisering av tiltak som arealregnskap og bedre synliggjøring av medvirknings-muligheter for frivillige organisasjoner.

5.3 Plansaker i Lørenskog

Innspill til planstrategi arealplan

Lørenskog kommune sendte planstrategien for sin arealplan på høring våren 2025. I ØVs uttalelse støttet vi kommunens planstrategi og vektla behovet for å sikre naturen mot klima- og naturkrisen.

Da gjeldende arealplan ble vedtatt, bestemte kommunestyret følgende føring for Marka:

«Skogen/marka underlegges en streng forvaltning slik at områdene ikke forringes i verdi og at natur- og friluftinteressene ivaretas også for framtidige generasjoner. Særlig gjelder dette de gjenværende naturskogene (skog som ikke er flatehogd) og skog som i dag har sårbare arter eller har potensial for å bli levested for slike. Områder av særlig verdi for befolkningens naturopplevelse skal tas særlig godt vare på. Pbl § 12-1 tredje ledd, at gjennomføring av større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn krever reguleringsplan, skal forstås og praktiseres i lys av dette». ØV er meget fornøyd med denne føringen og understreket at den bør gjøres mer bindende i den nye arealdelen.

ØV henviste også til kommunens mål i naturmangfoldplanen om å vekte naturverdier på lik linje med andre samfunnsinteresser, på denne måten: «Arealer er en begrenset ressurs, og ved målkonflikter bør kommunen fremheve samspillet mellom bruk og vern. Naturvennlig planlegging og tiltak som ivaretar natur gir for eksempel gode effekter innen andre samfunnsområder som helse og friluftsliv. Friluftsliv og bruk av nærnatur er sterkt forankret i Norge og i Lørenskog, og Lørenskog har gjort flere viktige grep for å ivareta naturmangfoldet. Men vi har forbedringspotensial, kanskje særlig når det kommer til å vekte naturverdier på lik linje med andre samfunnsinteresser». ØV mente det er viktig at disse målene blir innlemmet som føringer i arealdelen.

Vi understreket videre kommunens ansvar som arealforvalter og grunneier for å bevare naturmangfoldet. Vi applauderte retningslinjene som prioriterer natur og uorganisert friluftsliv ved etablering av traséer, som lyder slik: «Traséer skal ha god tilpasning til landskapet og ta hensyn til viktige natur- og verneverdier. Ved planlegging og rehabilitering av traséer, herunder vurdering av plassering i terrenget, bredde og dekke, skal hensynet til det uorganiserte friluftslivet, vern av naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst». Disse føringene gjelder nå i alle Østmarka-kommunene unntatt Rælingen.

Avslutningsvis etterlyste vi en mer helhetlig forvaltning på tvers av kommunegrensene i Østmarka.

5.4 Plansaker i Rælingen

Detaljregulering Hektneråsen sør

Detaljreguleringsplan for boligfeltet Hektneråsen sør ble sendt på høring av utbygger. Dette boligfeltet ligger i sør ut mot innmarka på Hektnersletta. I sør begrenses det nye boligfeltet av en eldre skogsbilvei (Solliveien) med lav standard. I den foreslåtte planen ble det foreslått opprusting av denne veien inn til en ny utfartsparkering og en ny turvei innenfor markagrensa. I ØVs høringsuttalelse protesterte vi på dette forslaget og fikk gjennomslag for at veien skal beholdes i sin nåværende form, ny turvei skal droppes, og at utfartsparkeringen blir flyttet nærmere fv 120.

Detaljreguleringsplan Hansefellåsen

I en høring om reguleringsplanen for Hansefellåsen i 2019 kommenterte vi behovet for grønne korridorer gjennom boligområdet for å lette tilgangen til turområdene innover i Østmarka. I detaljreguleringsplanen som var på høring i 2025, ser vi at vårt ønske er ivaretatt ved at det blir et grøntdrag, helst med en sti forbi Kirkebydammen, som leder inn til en sti. Videre er det foreslått et grøntdrag som forbinder nedre del av boligområdet med turvei- og løypesystemet i Sørlidalen i sør. Terenngmessig virker dette som en grei løsning og den bør opparbeides som en merket sti.

Utbyggingsavtale Ulleråsen III

Den nye utbyggingsavtalen for Ulleråsen II beskriver en mindre utbygging sør for det eldre Fjellstadvfeltet, som får ryddet i et eldre, stygt massedeponeringsområde i Ulleråsen. Vår innvending i en kort høringsuttalelse gikk på at det legges opp til boligbygging helt opp mot markagrensa der,

Rælingen kommune sørget for at demningen ved Ramstadsjøen ble restaurert, slik at vannstanden ble bevart. Foto: Bjørnar Thøgersen.

og vi opplever en økende tendens til spredning av uønsket hagevegetasjon. Vi ba derfor om at det etableres en buffersone mot Marka.

Vi var negative til at starten på stien/skiløypa fra Fjellstadfeltet nå bygges om til en 6 meter bred, gruset turvei som også skal fungere som beredskapsvei. Vi ba om at denne ble skrinlagt. Kommunen hevdet selv at det ikke var sannsynlig at turveien vil bli benyttet som beredskapsvei slik den er foreslått. Vi fryktet at inngrepet vil bli svært omfattende da den planlegges i vanskelig terreng og at inngrepet dessuten var dårlig beskrevet. Vi kunne ikke se at behovet for oppgradering til kjørbær turvei var godt nok begrunnet. Vi ba kommunen invitere til en befarung i planområdet på ettersommeren, noe som ikke ble fulgt opp – og oppgraderingen er senere avlyst.

Badevann i Lørenskog og Rælingen er sikret

Etter 1980-tallet, da Nedre Romerike Vannverk la om vannforsyningen, har oppdemningene i flere av de gamle drikkevannskildene i Rælingen og Lørenskog forfalt. De siste årene ble demningene vurdert som så dårlige at de burde fjernes. Det ville endret vannspeilet i de populære badevannene Ramstadsjøen, Åmotdammen og Østbyputten.

Vanligvis er ØV opptatt av å unngå store inngrep i Marka, men disse vannene har blitt viktige for manges friluftsliv. Uten demninger ville Åmotdammen bare blitt et bekkefar, Østbyputten ville reduseres til et par tjern og vannstanden i Ramstadsjøen betydelig senket. Derfor var det gledelig at de to kommunene fulgte ØVs oppfordring og fikk restaurert demningene i 2025.

Ny utredning av vannkilde til snøproduksjon i Marikollen

Kommunestyret i Rælingen vedtok 23. oktober 2024 å opprette et politisk arbeidsutvalg for å utrede ny vannforsyning i Marikollen skianlegg. Utvalgets rapport ble lagt fram og diskutert på kommunestyremøtet i juni 2025.

Arbeidsutvalget anbefalte bygging av det som ble kalt Marikollslotteddammen på toppen av alpinanlegget. Forslaget falt ikke i god jord i kommunestyret, og i stedet ble det utrolig nok vedtatt å gå tilbake til det opprinnelige forslaget med Fjerdingbydammen som vannkilde. I den forbindelse er det også dialog med enkelte av grunneierne i Brudalen. Kommunen presiserer at denne dialogen og prosessen er uavhengig av vedlikeholdet av eksisterende tømmervei i Brudalen. Regulering av Fjerdingbydammen tar ikke med regulering av en driftsveg for tømmer inn til Ramstadsjøen, men grunneierne rundt dammen og innover Brudalen skal kontaktes for en tilslutning til planen.

Vedtaket i kommunestyret ble at en ny reguleringsplan for Fjerdingbydammen skal legges fram til fornyet 1. gangs behandling. Da er vi tilbake der det hele stoppet opp i 2023 etter både faglige protester og innsigelse fra Statsforvalteren.

5.5 Plansaker i Enebakk

Rullering av plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2026-2029

Enebakk kommune la fram et forslag til en ny plan for denne sektoren. Som tidligere påpekte ØV i høringsuttalelsen at friluftsliv er et forsømt politikkområde i Enebakk. Friluftsliv må ses i et folkehelseperspektiv og det aller meste av friluftslivet i Østmarka er av den enkle, stille og uorganiserte typen. Vi mente at forsiktige og rimelige tiltak rettet mot Enebakks befolkning bør prioriteres høyt.

Vi minnet om at adkomsten til Østmarka fra Ekebergdalen er fortsatt stengt for allmennheten, på tross av at frilufsloven både tillater fri ferdsel i utmark og har forbud mot «sjikanøse stengsler og uheimlele forbudsskilt». ØV har som kjent vært opptatt av saken i flere tiår. I 2003 foreslo vi etablering av en tursti langsmed Børterelva mellom Børter og Eikeberg. Denne turstien ville muliggjort en forbindelse mellom skogsbilveien på innsiden av Eikeberg og slutten på den offentlige veien (Sandhaugen) innerst i Ekebergdalen uten å gå via gårdstunene. Vi mente at den ikke ville være til sjenanse for grunneierne. Slik ville dalen oppover til Børtervann blitt tilgjengelig. Området ville også blitt tilgjengelig for familier med barnevogn og barn på sykkel. Vi ba Enebakk kommune ta aktivt tak i utfordringene. Å sikre befolkningens tilgang til Østmarka via Ekebergdalen må slik vi ser det, fortsatt være en av Enebakk kommunes viktigste oppgaver. Etter etableringen av Østmarka nasjonalpark stenger nå disse to grunneierne i realiteten også for det som kunne blitt en naturlig innfallsport til nasjonalparken.

ØV mente også at Enebakk kommune vil være tjent med et friluftsråd som samler organisasjoner som jobber med friluftsliv i kommunen. Et friluftsråd vil, etter ØVs mening, kunne se kommunens helhetlige behov i en større sammenheng og sikre en bedre utnyttning av ulike tiltak og bruk av midler. Enebakk kommune er så heldig å ha både deler av naturreservatet i Nordre Øyeren og en nasjonalpark innenfor sine grenser. ØV mente det er behov for en bedre samordnet friluftslivspolitik som tilrettelegger godt for alle brukergrupper. Vi mente at arbeidet som skal behandles i kommunedelplanen med fordel kunne vært framlagt for et friluftsråd. Dette hadde sikret en god brukermedvirkning. Forslaget om et friluftsråd er ikke realitetsbehandlet i kommunen.

Månetoppen

Detaljreguleringsplan og oppstarten av en utbyggingsavtale for Månetoppen boligområde Ytre Enebakk ble sendt på høring i 2025. I uttalelsen til saken la ØV mest vekt på at det må sikres en

ØVs dugnadsgjeng har blant annet satt opp til sammen 35 skilt langs Plankeveiens trase gjennom Østmarka. Foto: Bjarne Røsjø.

god tilgang gjennom feltet til stinettet i Østmarka, da det planlagte utbyggingsområdet i dag er veldig mye brukt som nærskog for dagens bebyggelse.

Nye boliger i nærskogen er derfor selvsagt ikke populært selv om det ligger utenfor markagrensa. Hensynet til nærskogen nevnes også i det tilsendte materialet, og det er vi glade for. Vi påpekte også at hensyn må tas til den viktige blåmerkede stien inn til Vikstjern ut fra Revefaret. Stien starter litt sør for det regulerte arealet, men det kan se ut som om stien litt lenger inn allikevel berøres av utbyggingen.

6 Kulturminner og kulturlandskap

Østmarka inneholder en lang rekke spor etter tidligere tiders bruk, som rester og minner etter bosetting, setring, ferdsel og transport samt hogst, fløting og sagbruksvirksomhet. Sporene etter bonden, budeia, tømmerhoggeren, fløterkaren, tømmerkjørereren og fotturisten som i tidligere tider hadde sitt virke i Østmarka, kan gi dagens turfolk utvidet kunnskap og en rikere turopplevelse. I Østmarka finner vi blant annet demninger med røtter helt tilbake til 1650-tallet, og det er åpenbart at dette er kulturminner som må vernes.

6.1 Plankeveien gjennom Østmarka

Styret i ØV bestemte seg i 2022 for å løfte fram den spennende historien om Plankeveien gjennom Østmarka, og vi etablerte en prosjektgruppe med Lars Rogstad som leder. Gruppen bestod i tillegg av Johan G. Ellingsen og Bjarne Røsjø. I tillegg har Espen Bratlie og Even Saugstad deltatt med oppsettet av informasjonstavler og til sammen 35 skilt langs traseen gjennom Østmarka.

Sarabråtens venner har tidligere mottatt støtte på kr. 200 000 fra Sparebankstiftelsen. Pengene var opprinnelig ment å skulle brukes til å restaurere murer ved Sarabråten, men ble senere omdisponert slik at de isteden kan brukes til å rette opp en gammel oppmuring av Plankeveien ved Kruggmyr. Pengene må brukes opp innen november 2026.

Plankeveien var i mer enn 100 år, fra ca. 1760 til andre halvdel av 1800-tallet, den viktigste ferdsselsåren fra Enebakk til Christiania gjennom Østmarka. Veitraseen ble merket og skiltet av Oslo skogvesen på 1970-tallet etter initiativ fra historikeren Reidar Fønnebo. Skiltene fra 1970-tallet var dessverre blitt i dårlig forfatning, og ØV etablerte et eget prosjekt med utskifting og supplering av skiltene. I tillegg valgte arbeidsgruppa å satse på produksjon og montering av fire informasjonstavler, arrangering av guidete turer langs veitraseen, og skriving av artikler om Plankeveien til ØVs nettsider. Artiklene er samlet under egen URL: <https://www.ostmarkasvenner.no/plankeveien/>.

Det var vinteren 2025 planlagt to skiturer fra Enebakk over Børtervann og Mosjøen til Bysetermåsan og videre via Skjelbreia, Eriksvann og Elvåga til Nøkle vann. Disse turene ble avlyst på grunn av lite snø.

Prosjektet ble i hovedsak fullført og avsluttet i 2024, med et arrangement ved Rustadsaga sportsstue i Oslo 5. september. Det gjenstår å sette opp den fjerde og siste informasjonstavlen, som skal plasseres i nærheten av Rådhuset i Enebakk. ØV er i dialog med kommunen om å finne den beste plasseringen. Det gjenstår også å sette opp skilt langs traseen fra Rausjø mot Kirkebygda, men her gikk traseen mest over isen på Børtervann.

6.3 Sarabråtens venner

Sarabråtens venner har i 2025 fortsatt arbeidet med å løfte fram Sarabråten som et historisk sted i Østmarka. Den tradisjonelle vårdugnaden ble gjennomført lørdag 26. april, med 10-12 deltakere som ryddet søppel, fjernet bålrester på sletta og skrapte mose av ruinene. I tillegg ble småbusker kuttet ned ved ruinene, langs Merrapina og i skråningen ned mot Nøkle vann.

Modellen av hjulbåten Sara har også i år skovlet seg rundt for å kunne vises fram til nye grupper. I 2025 har den stått i Mortensrud kirke og i resepsjonen på kontorbygget Skullerud park.

Restaureringen av to gamle murer på Sarabråten ble påbegynt i oktober og avsluttet i desember. Grunnmuren etter et uthus som hørte til Kuskeboligen hadde siden 2022 stått inngjerdet, etter at steiner begynte å falle ned. Likeledes var en større støttemur utenfor restene etter den store Dragestilvillaen på vei til å rase ned. Begge disse murene ble utbedret i regi av BYM i Oslo kommune gjennom en ekstern entreprenør, med påtrykk fra Sarabråtens venner, og med faglig bistand fra Akershus bygningsvernsektoren. Arbeidene ble utført på en utmerket måte av steinarbeideren Asgeir Dahle.

6.4 Sørli besøksgård

I 2003 foreslo ØV at husmannsplassen Sørli ved Nøkle vann skulle bli besøksgård, og dette ble vedtatt av bystyret i Oslo i 2007. Vi har i mange år øvd påtrykk på både BYM og politikerne for at planene skulle bli realisert. I Behovsplanen for idrett og friluftsliv i 2016 prioriterte byrådet Sørli høyt og satte av 6 millioner på budsjettet for 2017. Populære parsellhager ble etablert våren 2017. Arbeidet med istandsetting av bolighuset ble ferdigstilt i 2018, og den gamle driftsbygningen i løpet av 2019. BYM fikk endelig midler til ansettelser i 2020, og besøksgården har nå en bestyrer, agronom og flere ansatte.

Det nye besøksentret på Sørli som åpnes våren 2026. Foto: Ragna Kronstad.

Gården har opplegg for skoleelever og barnehager hele uka. På gården er det kaniner, høns, sauer og gris samt birøkt. Gården er økologisk drevet med vekt på kretsløp og kompost. Hovedmålet er å lære barna veien fra jord til bord. Våren 2020 ble det opparbeidet grønnsaksbed hvor det dyrkes grønnsaker, spiselige blomster og urter. Det er etablert en natursti rundt gården.

I 2019 bevilget byrådet 18 millioner til undervisningsbygget. Plansaken ble sendt til politisk behandling i oktober 2021 og alt var klart for byggestart høsten 2022. Men da prisene på byggevarer økte kraftig i 2022, var det dessverre ikke midler til å gå i gang med hele byggingen. Men i 2025 fant BYM en god løsning. De er i gang med å bygge hele bygget, men innreder foreløpig bare den ene halvparten som haster mest. Det er et tilholdssted for de ansatte med toalettfasiliteter for publikum. Besøksentret blir ferdig våren 2026 og en bedre 60-års gave kan ikke Østmarkas Venner få!

6.5 Bøvelstad

Etter 18 år med vedlikehold av kulturlandskapet på Bøvelstad og beiting med sauer, ser vi nå at vi må trappe ned virksomheten noe. Bøvelstad er for oss i dugnadsgruppa blitt vårt andre hjem, og vi har hatt mange år med hyggelig dugnadsarbeid. Det er fortsatt mulig at vi kan opprettholde noe av aktiviteten, men arbeidet med å sikre et trygt sauebeite for våre firbente venner fra Vangen har vært ganske arbeidskrevende. Takket være nøye oppfølging av sauegjerdet har vi ikke hatt noe tap av sau, selv om beitet ligger midt i ulvens rike.

Beitinga blir i 2026 overført til et nytt beite på Øvresaga, der nasjonalparkforvalteren vil komme inn i arbeidet med å følge opp skjøtselen av kulturlandskapet. På sikt vil også andre deler av innmarka i Rausjø bli ryddet, som ledd i et generelt arbeid med å bevare kulturlandskapet i nasjonalparken.

6.6 Dølerud

Den gamle husmannsplassen Dølerud ligger innenfor Grønmo i Oslos del av Østmarka. Plassen ble restaurert og gjenåpnet for bruk som ubetjent DNT-hytte 1. november 2015. Hytta med åtte sengeplasser har deretter vært i flittig bruk, og det er ekstra gledelig at mange av brukerne er barnefamilier. ØV deltar i hyttetilsynet og på dugnader. BYM i Oslo sørger for en god skjøtsel av kulturlandskapet, og enga blir maskinelt slått hvert år i august.

6.7 Husmannsplassen Enga

Den tidligere husmannsplassen Enga (Nuggerudengen) under Ellingsrud gård, ligger langs turveien inn til Mariholtet. Dette er en viktig innfallsport til Østmarka for befolkningen i store deler av Oslo og Lørenskog.

Husmannsstua er vernet av Byantikvaren i Oslo og er bevart i sin opprinnelige utforming. Men den er dessverre i sterkt forfall og kan ikke brukes uten rehabilitering. Plan- og bygningsetaten (PBE) behandler nå en bruksendring av husmannsstua fra hytte til forsamlingslokale med mulighet for kurs og foredrag i tillegg til parselldyrkingen som allerede er i gang.

Aktiviteten er lagt om i 2025 da andelsjordbruk ikke lenger er hensiktsmessig på grunn av for få bidragsyttere gjennom hele vekstsesongen. Arealene leies nå ut til parseller på 25 m² eller 50 m² størrelse og leietakerne fortsetter med økologisk dyrking.

Det legges til rette for sosiale sammenkomster på Enga gjennom hele sommeren, i mindre og større grupper. På Kristi Himmelfartsdag ble det arrangert gudstjeneste i samarbeid med Ellingsrud og Furuset menighet og Østre Aker menighet.

Elever ved 5. trinn ved Bakås skole deltok i drifta. Skolefaget «Mat og helse» legger til grunn at elevene skal høste og lage mat, men sier ikke noe om dyrkingen fra våren og oppfølging gjennom sommeren. Elevene trenger veiledning og hjelp. Det er ønske om å utvide tilbudet til å gjelde flere skoleklasser. For å få dette til, må det følge med ressurser av voksne som kan veilede og stelle plantene hele sesongen. ØV støtter helhjertet opp om aktiviteten på Enga og minner stadig kommunen v/BYM og byråden om behovet for istandsetting av husmannsstua.

7 Arrangementer

ØV gjennomførte en rekke arrangementer i 2025, enten alene eller med samarbeidspartnere.

Flere arrangementer knyttet til Plankeveien og arrangementene i samarbeid med Sarabråtens venner er beskrevet i eget avsnitt under Kulturminner og kulturlandskap. En del av arrangementene er mer utførlig omtalt på våre nettsider eller i Nytt fra Østmarka. Under følger en kort beskrivelse av arrangementene.

Arne Nævra til Sandbakken

Det ble "stinn brakke" da ØV i samarbeid med Sandbakken Sportsstue inviterte til kåseri og filmsnutter med Arne Nævra 6. februar. Utgangspunktet var hans nye bok «Naturen og oss». En bok om naturkjerlighet prydet med flotte fotografier, men også et opprop mot en kritikkverdig norsk natur- og viltforvaltning.

Uglens tale

ØV inviterte i samarbeid med Skullerudstua til en spennende kveld om uglene 6. mars. Journalist og fotograf Torgeir W. Skancke, forfatter av boken «Uglens tale. Hva nattens vesener kan fortelle

Enebakks ordfører Christopher Leiknes ledet en tur fra Bysetermåsan 11. mai. Foto: Bjarne Røsjø.

oss i naturkrisens tid», holdt et engasjerende og interessant foredrag om hva som truer naturen vår. Det var om lag 170 oppmøtte.

Tur i kommuneskogen med Enebakks ordfører

I det nydeligste vårværet samlet ca. 25 mennesker seg på Bysetermåsan 11. mai, for å bli guidet av Enebakks ordfører Christopher Leiknes i et for mange nytt terreng i Østmarka over Svartås og mot Bindingsvann. Ordføreren er en ivrig Østmarka-venn og har bl.a. ivret for at Enebakk kommune skal avstå noe av kommuneskogen til nasjonalparken.

Turen gikk først mot Svartås der det i dag er en nedlagt linkstasjon for forsvaret. Dette området i kommuneskogen er lite preget av hogst. Vi fulgte et lite vassdrag vestover mot Svarthol ved Bindingsvann før vi dreide litt opp lia igjen for å komme inn i et gjel der ordføreren hadde funnet noe som tydeligvis var en gammel driftsvei ned den bratte skråningen fra Andersrudåsen mot Bindingsvann. Tilbaketuren gikk langs den opplevelsrike stien over Kristenseteråsen.

Guidet langtur inn i nasjonalparken

ØV inviterte til guidet langtur inn i nasjonalparken 25. mai. Guide på turen var vårt tidligere styremedlem Bjørnar Thøgersen. 14 deltagere møtte opp ved Myrdammen, til tross for at det var meldt mye regn. Turen gikk oppom Tjuvstuåsen, Langtjern, Småtjerna og Tappenbergvann. Den svært Østmarka-interesserte turdeltakeren Egil Engen viste vei til et par Milorg-plasser langs turen. Været ble bedre enn meldt, og det var en godt fornøyd gjeng som var tilbake ved Myrdammen etter en lang dag på tur, de fleste ganske så våte på beina.

Minnestund på Sarabråten

Årets minnestund ved Milorg-bauten på Sarabråten 4. juni ble en sterk påminning om at vi aldri kan ta demokratiet og friheten for gitt. Ivar Ekanger ledet arrangementet, som ble åpnet med at

Østre Aker Musikkorps fremførte «Fagert er landet». Tidligere kulturminister og fylkesmann, og nå medlem av Nobelkomiteen Anne Enger holdt en gripende hovedtale.

Etter talen fremførte sangkoret Fornebu Singairs Nordahl Griegs «Til Ungdommen» og ØVs styreleder hilste bautaen. Arrangementet ble avsluttet med «Ja, vi elsker».

Den første blåmerka stien 100 år

Friluftsklubben satte 7. juni 1925 opp et stiskilt ved Skullerudstua, og dette ble starten på det vi i dag kjenner som blåstier i hele Osloområdet. På dagen 100 år etter at pioner-skiltet ble satt opp, var vi ca. 30 Østmarka-venner som feiret jubileet med å vandre inn til en kopi av skiltet som ble satt opp for noen år siden. Det nye skiltet står langs en blåsti sørover fra Skullerudstua. Lars Rogstad var guide og fortalte om både blåstier, rødløyper, Friluftsklubben og mye annet.

Der det hele startet

I nydelig høstvær søndag 31. august inviterte ØV til guidet tur «i hjertet av nasjonalparken». Starten gikk fra Bysetermåsan og turleder var Helga Gunnarsdottir. Om lag 20 deltakere møtte opp for å få med seg historien om «der det hele startet» - fra de første tankene om å redde Østmarka fra hogst, skogsbilveier og andre inngrep av ymse slag, til dagens nasjonalpark.

Turen gikk på blåsti i retning Skjelbreia, før vi tok av og fulgte stien ned til Svartoren. Der ble det tre turer med «fergen» over til vestre breidd, før hele følget kom seg tørrskodd over. Det var flere guidede stopp underveis på turen, og under lunsjpausen på tunet ved den gamle skysstasjonen Skjelbreia fra Plankeveiens tid, fortalte turleder fra historien om Østmarka nasjonalpark. Turen tilbake til Bysetermåsan gikk på blåstien på østsiden av Svartoren, hvor følget stoppet og beundret det som kan være de godt synlige sporene av «Madame Cudrios ridevei». Et stopp ble det også – om ikke med guiding – da turfølget støkket to orrhøner som hadde slått seg ned rett ved siden av blåstien.

Sarabråtenspillet

Sigurd Senjes humoristiske musikkspill «Spillet om Sarabråten» ble satt opp med to forestillinger i september. Dette var 12. gang det historiske spillet ble satt opp på Sarabråten, etter premieren i 1976. Publikumstallet kunne vært bedre, ca. 160 på hver av de to dagene, noe den ustabile værmeldingen må ta skylda for. ØV støttet arrangementet økonomisk og Sarabråtens venner var engasjert som støttespillere.

Speiderhytteturen

I 2025 var det ni år siden speiderne ga ØV en «speiderhyttetur» i jubileumsgave, og Speiderhytteturen ble i år arrangert for tiende gang. I 2016 var det åtte speiderhytter i Østmarka som åpnet dørene for turfolk. Det ble etter hvert stadig flere deltakere, og i 2025 var det speiderhytteturer i hele Norge. Nesten 100 speiderhytter ønsket velkommen og hadde åpen dør, bål på tunet og kaffe på kanna denne helga. «Speiderhytteturen» har siden starten gått av stabelen den tredje helgen i oktober. Fortsatt er «kjerneområdet» for turen hyttene i Østmarka, her er det både svært mange åpne hytter og mange besøkende.

ØV har vært en viktig støttespiller for arrangementet både gjennom økonomisk støtte og markedsføring. Deltakelsen i 2025 var rekordhøy, både når det gjelder speidergrupper som stiller med åpne hytter, og deltakere som besøkte en eller flere hytter. Østmarka bød på nydelig vær på årets speiderhyttetur – og deltakerne uttrykte stor glede over arrangementet og muligheten til å bli enda bedre kjent i Østmarka. Deltakerne kan lage sine egne ruter, basert på tilgjengelige kart og informasjon på speiderhytteturen.no og Facebook. Speiderne takker for godt samarbeid!

Friluftsklubben satte 7. juni 1925 opp et stikilt nær Skullerudstua. Dette bildet er tatt på samme sted nøyaktig 100 år senere. Foto: Bjarne Røsjø.

Høstmøte om Dammyrveien

I november arrangerte ØV et informasjonsmøte om arbeidet vårt med Dammyrveien. Vi inviterte et panel bestående av Høyres Knut Berg som ledet arbeidet med saken i Lørenskogs kommunestyre, stortingsrepresentant Une Bastholm fra MDG, Oslos byråd Marit Veia fra Venstre, og Naturvernforbundets leder Truls Gulowsen. Konklusjonen etter at alle hadde holdt sine innlegg og besvart spørsmål fra salen, var at markaloven og naturmangfoldloven ikke gir naturen et godt nok vern. Skogbrukets interesser trumfer både biologiske verdier og friluftslivsinteressene.

Førjulstreff på Rustadsaga

For tredje år på rad inviterte ØV medlemmene til førjulstreff på Rustadsaga. Datoen var 3. desember og det ble servert god gammeldags julegrøt samt saft og kaffe. Om lag 55 medlemmer satte stor pris på å treffes over en god markaprat. Etter at grøten var fortært leste Sigmund Hågvar flere av sine nasjonalparkdikt. Og denne gangen husket vi på mandel i grøten. De to som fant mandlene fikk Sigmunds nye diktsamling i premie.

8 Kommunikasjon

ØV ønsker å være hovedkilden til informasjon om Østmarka og bli anerkjent som den viktigste premissleverandøren for bedre forvaltning og vern av skogsområdet. Vi sprer informasjon om Østmarka og foreningens arbeid gjennom flere kanaler: våre nettsider, medlemsbladet Nytt fra Østmarka, sosiale medier og et elektronisk nyhetsbrev. Mange artikler i medlemsbladet blir senere publisert på våre nettsider og delt via sosiale medier, og noen ganger blir artikler fra nettsidene publisert i ny drakt i bladet. I tillegg får vi – med ujevne mellomrom – oppslag i mediene.

I 2024 opplevde vi en rekordartet interesse for Østmarka i flere kanaler, mye takket være etableringen av Østmarka nasjonalpark i november 2023. Interessen har holdt seg godt oppe

gjennom 2025: Vi publiserte færre artikler og fikk færre besøk på nettsiden enn i 2024, men vi fikk flere følgere på Facebook og flere abonnenter på vårt elektroniske nyhetsbrev. Dessuten førte den store interessen til at medlemsbladet nådde ut til flere.

I tidligere år har medieoppslag om Østmarka stort sett kommet etter initiativ fra ØV, men i 2024 og 2025 så vi at flere medier skrev om Østmarka-saker på eget initiativ. Men dette betyr ikke at vi kan slappe av: Vi publiserte for eksempel 11 artikler om kampen mot Dammyrveien og seks artikler med nasjonalpark-tema i løpet av året.

8.1 Nettsider

ØVs nettsider (www.ostmarkasvener.no) har vært en viktig informasjonskanal siden de ble tatt i bruk i 2012 og fornyet i 2022. Antall egenproduserte artikler på nettsidene i 2025 var noe lavere enn tidligere år, det ble 34 i 2025 mot 52 i 2024 og 53 i 2023.

Statistikken viser at vi på nettsiden vår i 2025 har hatt 38 889 besøk fordelt på 35 879 unike besøkende. Dette er en nedgang på 24 prosent fra året før. De tre artiklene som fikk flest lesere, er disse:

- Nyheten 16. februar som fortalte at Statsforvalteren hadde gitt Losby Bruk tillatelse til å bygge Dammyrveien: Nesten 1500 lesere.
- Intervjuet 15. juni med Gunn og Sebastian Oftedal Barrault, som har drevet Sandbakken sportsstue i snart ti år: Drøyt 900 lesere.
- Reportasjen 15. november om at kommunene Lørenskog og Rælingen tok ansvar og reddet Åmotdammen, Ramstadsjøen og Østbyputtan da NVE ville rive de gamle demningene: Drøyt 700 lesere.

8.2 Nytt fra Østmarka

ØVs medlemsblad, Nytt fra Østmarka, ble også i 2025 gitt ut fire ganger. De tre første utgavene ble trykt i 4600 eksemplarer, som økte til 4800 for nr. 4. I 2024 trykte vi hvert nummer i 4500 eksemplarer. Bladet sendes til medlemmene, organisasjoner, politikere, etater og medier og finnes også på markastuene. Det er et av foreningens viktigste ansikter utad og et viktig bindeledd mellom styret og medlemmene.

De fire utgavene hadde til sammen 172 sider med reportasjer og informasjon om organisasjonens arbeid. Vi har i hvert nummer orientert leserne om utviklingen i kampen mot Dammyrveien. I tillegg har vi blant annet publisert flere artikler om nasjonalparken vår, og om den påbegynte restaureringen av natur i flere deler av Østmarka.

Vi takker våre eksterne bidragsyttere til bladet i løpet av året: Halfdan Bleken, Christian Hillmann, Espen Bratlie, Trond Wormstrand, Torbjørn Aas og Ulf Myrvold. Bjørnar Hassel og Erik Sætre skrev en original og interessant artikkel om at maleren Christian Skredsvigs «Sommernat» antakelig er fra Sarabråten ved Nøkle vann.

Årets forsidebilder var tatt av Jørn Areklett Omre (nr. 1 og 2), Øystein Kolseth og Gunnar Kagge.

Utgivelser av Nytt fra Østmarka siden 2001 ligger fritt tilgjengelig på våre nettsider. Medlemsbladet blir også publisert digitalt på Nasjonalbibliotekets nettsider: på NB.no ligger det utgivelser tilbake til 1990.

Årets siste artikkel på nettsidene var avskjedsintervjuet med Roy Knutsen på Vangen. ØV overrakte svært fortjente blomster, som takk for hans enestående innsats. Foto: Bjarne Røsjø.

8.3 Sosiale medier

Facebook har vært vårt viktigste sosiale medium siden 2012. Der deler vi blant annet egne nyheter og informasjon om arrangementer fra våre nettsider, samt korte reportasjer fra for eksempel guidete turer. I tillegg plukker vi opp og sprer Østmarka-relaterte nyheter fra andre kilder. Ved utgangen av 2025 hadde vi 9684 følgere på Facebook, opp fra 9337 i 2024 og 8751 ved utgangen av 2023.

Vi publiserte i alt 122 innlegg på Facebook i løpet av året, ned fra 158 året før. Facebook-innleggene skapte over 516 000 visninger, som igjen frembrakte 37 046 «engasjementer» i form av tompler opp, hjerter, kommentarer og delinger – opp fra 25 000 året før. Her er de fem innleggene som ble mest populære:

- 25. oktober: Restaureringen av murene ved Sarabråten har begynt: 49 586 visninger
- 12. desember: Utvidelse av Østmarka friluftslivsområde er vedtatt: 32 344
- 7. juni: Guidet tur til minne om den første blåstien i Østmarka: 21 513 visninger
- 3. desember: MDG, SV og Rødt sørget for 1000 millioner mer til skogvern i statsbudsjettet: 16 714 visninger
- 26. desember: ØVs intervju med Roy Knutsen på Vangen: 16 287 visninger

Vi trappet ned bruken av X (tidligere kalt Twitter) i 2024 på grunn av misnøye med mediets endrede profil etter Elon Musks oppkjøp i 2022, og avvirket bruken helt og holdent tidlig i 2025. Vi begynte isteden å ta i bruk Instagram i slutten av 2024, men i 2025 trappet vi ned bruken på grunn av vår egen prioritering. Dermed har Facebook reelt sett vært vårt eneste sosiale medium gjennom det meste av 2025.

8.4 Elektronisk nyhetsbrev

ØV begynte å sende ut et elektronisk nyhetsbrev i september 2021. Nyhetsbrevet inneholder en oversikt over de siste sakene vi har delt på våre nettsider, samt informasjon om våre kommende arrangementer og saker som er på høring. I tillegg deler vi informasjon fra andre kilder hvis vi mener at det kan være av interesse for abonnentene.

Vi har i 2025 sendt ut seks nyhetsbrev, det siste ble sendt 17. desember. I løpet av året har antall abonnenter endret seg fra 913 til 980 (opp 7,34 prosent).

8.5 Medieoppslag

Fjoråret var litt mer fredelig på mediefronten enn året før, men Østmarka er fortsatt kanskje Norges mest omtalte skogsområde. I 2025 var ØVs og Lørenskog-politikernes kamp mot Dammyrveien en gjenganger i spaltene.

De første oppslagene om temaet kom etter ØVs artikkel 16. februar, der vi fortalte at Statsforvalteren hadde gitt Losby Bruk tillatelse til å bygge Dammyrveien – over hodet på kommunestyret i Lørenskog. Aftenposten og NRK omtalte saken dagen etter: – Denne idiotiske beslutningen fra Statsforvalteren er en skandale, sa Venstres Ola Elvestuen til NRK.

Deretter kom saken både i Dagsavisen, Nationen og Romerikes Blad. Dagsavisen intervjuet MDGs Une Bastholm som protesterte mot at staten ville overkjøre lokaldemokratiet og tvinge igjennom et veldig stort inngrep i marka – til tross for sterk lokal motstand. Avisa intervjuet også ØVs styreleder, som gjorde det klart at kampen mot «monsterveien» ville fortsette.

ØV fortalte 25. februar at vi ville klage Statsforvalterens avgjørelse til Sivilombudet, og den formelle klagen fra oss og Naturvernforbundet ble sendt 13. mars. Etter dette skrev Kommunal Rapport (KR) om saken i flere omganger. I slutten av juli kom beskjeden om at Sivilombudet ville ta saken til behandling. Dette førte til at KR intervjuet Lørenskog-ordføreren Amine Mabel Andresen, som takket ØV for initiativet.

Mediene har også publisert flere andre Østmarka-saker i løpet av året. Enebakk Avis tok for eksempel turen inn til Rausjø i juli, for å snakke med ungdommene som hadde fått sommerjobb med å rydde den gjengrodde beitemarka rundt Øvresaga.

I oktober skrev Nordstrand Blad om at byggingen av det etterlengtede administrasjons- og publikumsbygget på Sørli besøksgård ved Nøklevann omsider hadde startet.

I oktober skrev Enebakk Avis om at klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen hadde tatt turen til Enebakk, blant annet for å fortelle at de to nye statlige stillingene knyttet til forvaltning og drift av Østmarka nasjonalpark skal ha sitt arbeidssted i Enebakk. Da søknadsfristen gikk ut i november, hadde 121 søkere meldt seg.

Sabima, Norges naturvernforbund, WWF Verdens Naturfond og Natur og Ungdom samarbeider om prosjektet «Skogglede», hvor de blant annet deler suksesshistorier om vern. I desember ble et intervju om hvordan ØVs langvarige engasjement førte til en varig seier for naturen publisert på nettsiden <https://skogglede.no/verktoy/ostmarka-nasjonalpark/>

Styret i Østmarkas Venner, fra venstre: Signe Nyhuus, Bente Lise Dagenborg, styreleder Helga Gunnarsdóttir, Kristin Lund, Lars Rogstad og Øyvind Pettersen. Bak er Marianne Siegel og Johan G. Ellingsen. Sigmund Hågvar var ikke til stede da bildet ble tatt. Foto: Torbjørn Andersen.

I desember fortalte Enebakk Avis at Roy Knutsen skulle slutte som bestyrer på Vangen skistue etter nesten 30 år i jobben og mer enn 50 års tilknytning til stedet. ØVs styreleder tok turen til Vangen og overrakte blomster, som takk for enestående innsats for friluftslivet og folkehelsen.

Oslo, 4. mars 2026

Helga Gunnarsdóttir
styreleder

Øyvind Pettersen
nestleder

Signe Nyhuus
styremedlem

Bente Lise Dagenborg
styremedlem

Lars Rogstad
styremedlem

Marianne Siegel
styremedlem

Kristin Lund
styremedlem